

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА БІЗНЕС-АДМІНІСТРУВАННЯ
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ПОВІТРЯНОГО ТРАНСПОРТУ

КОНСПЕКТ ЛЕКЦІЙ

з дисципліни «Адаптивна економіка»
за спеціальністю 051 «Економіка»
ОПП «Економіка підприємства»

Укладачі: Ковальчук А.М.

Конспект лекцій розглянутий та схвалений
на засіданні кафедри економіки
повітряного транспорту

Протокол № __ від «__» _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ Ареф'єва О.В.

ВСТУП

Конспект лекцій навчальної дисципліни «Адаптивна економіка» розроблений на основі «Робочої програми навчальної дисципліни», затвердженої у 2021 році та навчальних планів №НБ-6-051-3/21 та №НБ-6-051-3з/21 та робочих навчальних планів №РБ-6-051-3/21 та №РБ-6-051-3з/21 підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «Бакалавр» за спеціальністю 051 «Економіка» та відповідних нормативних документів.

Місце дисципліни визначається теоретичною та практичною сукупністю знань і вмінь, що формують професійний профіль фахівця в галузі економічних наук. Займає професійно-орієнтоване місце у підготовці здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти освітнього за освітньо-професійною програмою «Економіка підприємства» до здобуття навичок професійної діяльності. Навчальна дисципліна «Адаптивна економіка» забезпечує інтеграцію попередньо набутих здобувачами вищої освіти знань і вмінь та становить основу економічного профілю в підготовці фахівців в сфері економіки підприємства.

Метою викладання дисципліни є формування у майбутніх фахівців теоретичних знань щодо процесів адаптивної економіки на макрорівні та адаптивного управління підприємством на мікрорівні для формування навичок дослідження і розв'язання економічних проблем в конкурентних умовах.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- поглиблення знань щодо теоретичних основ адаптивної економіки;
- вивчення основних принципів, методів та характеристик адаптації економічної системи на макро- та мікро- рівнях;
- визначення впливу факторів на формування моделі адаптивної економіки
- дослідження основних впливів економічних криз на адаптацію економічної системи країни
- вивчення основ адаптації підприємств у динамічних змінних умовах господарювання.

Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна:

- самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення;
- пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати;
- аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних відносин;
- застосовувати набуті знання з адаптивної економіки для управління процесами діяльності підприємства;

– обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію.

Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна:

– здатність виявляти знання та розуміння проблем адаптації економіки та, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях;

– розуміння особливостей провідних наукових шкіл та напрямів економічної науки;

– розуміння особливостей інституційного забезпечення адаптивної економіки;

– знати теорії економічного розвитку та їх вплив на формування адаптивної економіки

– знати адаптивний механізм управління підприємством.

Міждисциплінарні зв'язки. Дана дисципліна базується на знаннях таких дисциплін, як «Економічна теорія», «Основи функціонування економіки на мікро-, макро- та мезо- рівнях», «Фінансово-інвестиційна діяльність суб'єктів господарювання», «Господарське право» та є базою для вивчення подальших дисциплін, а саме: «Когнітивна економіка», «Потенціал і розвиток підприємства», «Лідерство та креативна економіка», «Стратегія підприємства та комунікації», «Економіка інтелектуалізації та діджиталізації»

МОДУЛЬ № 1 «ОСОБЛИВОСТІ АДАПТИВНОЇ ЕКОНОМІКИ НА МАКРОРІВНІ ТА НА МІКРОРІВНІ»

Тема 1. Теоретичні аспекти адаптивної економіки

План

1. Адаптація та адаптивність як економічні категорії.
2. Сутність адаптивної економіки як нової моделі економіки
3. Принципи та функції адаптивної економіки
4. Методи досягнення адаптивної економіки
5. Фактори формування адаптивної економіки

Тема 2. Економічний розвиток як основа адаптивності економіки

План

1. Сутність економічного розвитку.
2. Характеристика показників економічного розвитку.
3. Адаптивність економіки відповідно до показників економічного розвитку.
4. Теорії економічного розвитку.
5. Сучасні теорії економічного розвитку та їх вплив на формування адаптивної економіки.

Тема 3. Регулювання економіки як основа її адаптації

План

1. Сутність регулювання економіки.
2. Методи регулювання економіки.
3. Форми регулювання економіки.
4. Інститути регулювання економіки та їх роль у формуванні адаптивної економіки.
5. Процес адаптації економіки під впливом регулювання економіки.

Тема 4. Управління цифровізацією в умовах адаптивної економіки

План

1. Основні поняття цифровізації економіки.
2. Адаптація економіки під впливом цифровізації.
3. Цифрові тренди: виклики та можливості для України.
4. Адаптивні сценарії розвитку цифрової економіки України.
5. Проекти цифрової трансформації в Україні. Ризики цифровізації.
6. Оцінка макроефектів від цифровізації для ключових стейкхолдерів.

Тема 5. Адаптація економіки до викликів економічних криз

План

1. Сутність та основні поняття економічної кризи.
2. Економічні кризи як фактор формування адаптивної економіки.
3. Вплив фінансової кризи на економіку країни в умовах глобалізації.
4. Адаптація економіки в умовах фінансової кризи.
5. Трансформація економіки під впливом наслідків фінансової кризи.

Тема 6. Адаптивне управління підприємством

План

1. Сутність, завдання та принципи адаптивного управління.
2. Цикл адаптивного управління підприємством.
3. Адаптивні системи управління підприємством та їх принципи.
4. Інструменти та методи адаптивного управління підприємством.
5. Адаптивні моделі управління підприємством.

Тема 7. Економічна безпека підприємства в умовах адаптивної економіки

План

1. Процеси адаптації на підприємстві.
2. Причини адаптації підприємства.

3. Адаптація до умов зовнішнього середовища діяльності підприємства.
4. Економічна безпека підприємства.
5. Роль адаптації підприємства (його структурних підрозділів) у забезпеченні економічної безпеки.

Тема 8. Прогнозування діяльності підприємств із використанням адаптивних моделей

План

1. Класифікація адаптивних моделей.
2. Основні показники діяльності підприємства в умовах адаптивної економіки.
3. Прогнозування як елемент управління ресурсами підприємства.
4. Застосування адаптивних моделей для прогнозування чистого доходу від реалізації продукції.

Рекомендована література

Базова література

1. Ареф'єва О. В., Вовк О. М. Адаптивне управління підприємствами в умовах неотехнологічного відтворення: монографія. Київ : НАУ, 2020. 232 с
2. Ареф'єва О.В. Планування економічної безпеки підприємств: монографія / Європейський університет / О.В. Ареф'єва, Т.Б. Кузенко– К.: Видавництво Європейського університету, 2004. – 172 с.
3. Савченко В. Ф. Національна економіка: навчальний посібник/ МОН України. – Київ: Знання, 2011. – 312 с.– (Вища освіта ХХІ століття)
4. Пашута М. Т. Прогнозування та програмування економічного і соціального розвитку: навчальний посібник/ МОН. – Київ: Центр навчальної літератури, 2005. – 408 с.
5. Вітлінський В.В., Коляда Ю.В., Кравченко Т.В., Трохановський В.І. Адаптивні моделі в економіці: навчальний посібник [Електронний ресурс]. – К.: КНЕУ, 2013. – 98 с.
6. Соціальна, поведінкова, адаптивна економіка: теорія та практика. Монографія. Кол. авт.: О.І. Павлов, Т.А. Кулаковська, В.А. Самофатова [та ін.]; за ред. О.І. Павлова. – Одеса: Астропринт, 2016. – 172с..

Допоміжна література

7. Ареф'єва О.В., Вовк О.М. Стійкий розвиток підприємств у міжнародному економічному просторі: монографія. К.: НАУ, 2018. 260 с.
8. Ареф'єва О.В. Антикризове управління підприємством: Монографія. - Львів: Укр. академ. друкарства, 2011. – 252 с.
9. Гриньова В. М. Управління підприємством в умовах розвитку ринку : монографія / В. М. Гриньова, М. М. Новікова. – Харків : Вид. ХДЕУ, 2010. – 268 с.
10. Кузьмичов А. І., Медведєв М. Г. Економетрія. Моделювання засобами MS Excel: навчальний посібник/ МОН. – Київ: Ліра-К, 2011. – 212 с.
11. Науменко В. І., Панасюк Б. Я. Впровадження методів прогнозування і планування в умовах ринкової економіки – Київ: Глобус, 1995. – 200 с

12. Тунік А. Абрамович О. Основи сучасної теорії управління: навчальний посібник/ МОН. – Київ: НАУ-друк, 2010. – 260 с.

Інформаційні ресурси в інтернеті

13. <https://zakon.rada.gov.ua/laws>

14. <http://www.kmu.gov.ua>

15. <http://www.me.gov.ua>